ANALIZA SOLVENTNOSTI I LIKVIDNOSTI PODUZEĆA TIM - PUTEVI D.O.O.

Karin, Marija Magdalena

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:004414

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA SOLVENTNOSTI I LIKVIDNOSTI PODUZEĆA TIM - PUTEVI D.O.O.

Mentor:

doc. dr. sc. Ivana Dropulić

Student:

Marija Magdalena Karin

Split, svibanj, 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD 3

1.1. Definicija problema 3

1.2. Cilj rada 3

1.3. Metode rada 3

1.4. Struktura rada 4

2. ZNAČAJ I ULOGA SOLVENTNOSTI I LIKIDNOSTI 6

2.1. Značajke o godišnjim financijskim izvještajima 6

2.1.1. Bilanca 8

2.1.2. Račun dobiti i gubitka 9

2.1.3. Izvještaj o novčanim tokovima 11

2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala 12

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje 13

2.2. Likvidnost i solventnost 13

2.2.1. Pokazatelji likvidnosti 14

2.2.2. Pokazatelji solventnosti 16

3. ANALIZA SOLVENTNOSTI PODUZEĆA TIM – PUTEVI D.O.O. TEMELJEM PODATAKA IZ GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA 18

3.1. Opći podaci o poduzeću Tim – putevi d.o.o 18

3.2. Analiza solventnosti i likvidnosti poduzeća Tim – putevi d.o.o. za 2014. i 2015. godinu na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja 19

3.2.1. Analiza putem pokazatelja likvidnosti 20

3.2.1.1. Mjere utemeljene na odnosu tekuće aktive i pasive 20

3.2.1.2. Mjere koje pokazuju mogućnost pretvaranja aktive u novac 22

3.2.2. Analiza putem pokazatelja solventnosti 23

3.3. Analiza solventnosti na temelju podataka iz obrasca BON- 2 26

3.3.1. Značajke obrasca BON – 2 26

3.3.2. Analiza solventnosti temeljem obrasca BON – 2 27

4. ZAKLJUČAK 34

LITERATURA 36

POPIS TABLICA 36

SAŽETAK 37

SUMMARY 38

1. UVOD

U uvodnom dijelu završnog rada definira se problem istraživanja zatim ciljevi rada, te metode istraživanja koje se koriste u radu. Također u uvodnom dijelu je prikazana struktura rada.

1.1. Definicija problema

Problem istraživanja ovog rada je identificirati, te opisati solventnosti i likvidnosti poduzeća Tim - putevi d.o.o. na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja za 2014. i 2015. godinu. Nedostatak likvidnosti i solventnosti najviše utječe na poslovanje poduzeća. Jedna od glavnih tako reći načela financiranja poduzeća su upravo likvidnosti i solventnosti, koji su međusobno uvjetovani i povezani. Likvidnost predstavlja sposobnost poduzeća da u kratkom roku podmiruje svoje obveze, tj. sposobnost tekućeg plaćanja. Dok solventnost predstavlja sposobnost poduzeća da u roku podmiruje svoje dugoročne obveze. Potencijalna, tek nadolazeća nesposobnost plaćanja osim lošeg financiranja poduzeća može u velikoj mjeri naškoditi ugledu tog poduzeća.

1.2. Cilj rada

Na temelju definiranog problema istraživanja utvrđuje se cilj istraživanja koji u ovom radu predstavlja analizu solventnosti i likvidnosti na primjeru poduzeća Tim - putevi d.o.o. Likvidnost poduzeća u radu analizira se putem pokazatelja likvidnosti na temelju podataka iz financijskih izvještaja za 2014. i 2015. godinu, dok analiza solventnosti osim analize putem pokazatelja solventnosti, te prikazivanja kretnji tih pokazatelja ima naglasak i na analizi solventnosti temeljem podataka iz obrasca BON - 2 za 2014. i 2015. godinu gdje treba naglasiti da se tu ne nalaze podaci za određeno vremensko razdoblje kao što je to u većini financijskih izvještaja, već unutar tog obrasca imamo uvid u podatke za točno određeni trenutak, odnosno dan kada je obrazac BON – 2 sastavljen.

1.3. Metode rada

Pri analizi, izučavanju i primjeni pojedinih metoda radu najefikasniji znanstveni rezultati se ne postižu dosljednom primjenjivanju samo jedne znanstvene metode,već povezivanjem i kombinacijom više takvih metoda. Postoji velik niz znanstvenih metoda. Prilikom izrade ovog rada korištene su neke od tih metoda i to:[1]

[1] Zelenika, R. (2000.): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog dijela, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, str. 322. – 350.

Metoda analize - postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente.

Metoda deskripcije - postupak jednostavnog opisivanja ili očitovanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja.

Metoda sinteze - postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složnije.

Induktivna metoda - primjena induktivnog načina zaključivanja kojim se na temelju analize pojedinačnih činjenica dolazi do zaključka o općem sudu.

Komparativna metoda - postupak uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, pojava, procesa i odnosa, odnosno utvrđivanje njihove sličnosti u ponašanju i intenzitetu i razlika među njima.

Matematička metoda – znanstveni postupak koji se sastoji u primjeni matematičke logike,matematičkih formula, matematičkih simbola i brojnih matematičkih operacija.

Metoda studija slučaja – postupak kojim se izučava neki pojedinačni slučaj iz određenog znanstvenog područja.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od četiri dijela, odnosno poglavlja koji se dijele na potpoglavlja. U prvom, uvodnom dijelu završnog rada definira se problem istraživanja, navode ciljevi rada, objašnjavaju metode koje su korištene u radu, te prikazuje struktura rada.

U drugom dijelu rada izlaže se teorija o godišnjim financijskim izvještajima, cilj sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja, te se opisuju vrste financijskih izvještaja – bilanca ili izvještaj o financijskom položaju, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o promjenama kapitala, te kao posljednje bilješke uz financijske izvještaje. Unutar ovog dijela rada govori se o značaju i ulozi likvidnosti i solventnosti, te su prikazani i objašnjeni pokazatelji likvidnosti i pokazatelji solventnosti.

Treći dio rada je praktični dio u kojem se putem pokazatelja likvidnosti i pokazatelja solventnosti koji su prethodno objašnjeni analizira likvidnost i solventnost na primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o za 2014. i 2015. godinu na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja. Također se analizira solventnost poduzeća na temelju bonitetnih

informacija obrasca BON - 2 za 2014. i 2015. godinu unutar kojeg se nalaze podaci na točno određeni datum ili dan kada je sastavljen, odnosno u konkretnom slučaju imamo obrazac BON – 2, tj. informacije o solventnost u 2014. godini na dan 22. siječnja, te u 2015. godini na dan 19. lipnja koji se odnose na analizirano poduzeće Tim – putevi d.o.o.

Posljednji, četvrti dio završnog rada u kojem se iznosi zaključak koji ujedno daje skraćeni prikaz cjelokupnog rada. U radu će se navesti i popis literature koja je korištena tokom pisanja završnog rada, te na samom kraju završnog rada biti će sažetak na hrvatskom jeziku i sažetak na engleskom jeziku, te popis tablica.

2. ZNAČAJ I ULOGA SOLVENTNOSTI I LIKIDNOSTI

2.1. Značajke o godišnjim financijskim izvještajima

„Zakonom o računovodstvu uređuje se računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika i grupa poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, izvještaj o plaćanjima javnom sektoru, revizija godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća, sadržaj godišnjeg izvješća, javna objava godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća, Registar godišnjih financijskih izvještaja te obavljanje nadzora.“[2]

Poduzetnici u smislu Zakona o računovodstvu razvrstavaju se na mikro, male, srednje i velike poduzetnike ovisno o pokazateljima utvrđenim na posljednji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Pokazatelji na temelju kojih se razvrstavaju poduzetnici su iznos ukupne aktive, iznos prihoda i prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.[3]

Financijska izvješća možemo definirati kao završni cilj, odnosno finalni proizvod cjelokupnog računovodstvenog sustava kojima poduzeće pruža informacije o financijskom položaju, uspješnosti i promjenama financijskog položaja što je potrebno širokom krugu korisnika bilo da su unutarnji ili vanjski u donošenju ekonomskih odluka.[4]

Računovodstveni sustav, kao najznačajniji dio informacijskog sustava poduzeća, može se opisati kao proces prikupljanja financijskih podataka, njihova procesiranja, tj. obrade i sastavljanja računovodstvenih informacija[5], na temelju čega nastaju financijski izvještaji.

Godišnje financijske izvještaje prema Zakonu o računovodstvu čine:[6]

1. izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
2. račun dobiti i gubitka
3. izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
4. izvještaj o novčanim tokovima
5. izvještaj o promjenama kapitala

[2] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 1., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[3] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 5., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[4] Belak V. (2002.): Osnove profesionalnog računovodstva, Tiskara GRAF FORM, Split, str. 36.
[5] Skupina autora, (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 180.
[6] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 19., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.

6. bilješke uz financijske izvještaje.

„Poduzetnik je dužan sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja ili Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja sukladno odredbama ovoga Zakona.“[7] „Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila priznavanja, mjerenja i klasifikacije poslovnih događaja te sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja koje donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja u skladu s ovim Zakonom i objavljuju se u »Narodnim novinama«. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja su međunarodni računovodstveni standardi kako su uređeni člankom 2. Uredbe (EZ) br. 1606/2002.“[8]

Mikro, mali i srednji poduzetnici dužni su godišnje financijske izvještaje sastavljati i prezentirati primjenom Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI)[9], te samim tim u sklopu sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja nisu dužni sastavljati izvješće o sveobuhvatnoj dobiti. Mikro i mali poduzetnici dužni su sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje.[10]

Veliki poduzetnici obvezni su sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI).[11] Veliki poduzetnici dužni su sastavljati sva godišnja financijska izvješća, tj. bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala, bilješke uz financijske izvještaje.[12]

Cilj sastavljanja financijskih izvještaja je pružanje informacija o financijskom položaju poduzeća, uspješnosti poslovanja, te promjenama financijskog položaja zainteresiranim korisnicima, bilo da je riječ o eksternim ili internim korisnicima, u donošenju ekonomskih odluka koje su neophodne za upravljanje poduzećem. Također, jako je bitno naglasiti da se nijedan cilj ne može ostvariti promatranjem samo jednog od financijskih izvještaja, već je potrebno razmatrati financijske izvještaje kao sastavne dijelove jedinstvene cjeline.[13]

[7] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 17., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[8] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 16., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[9] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 17., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[10] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 19., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[11] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 17., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[12] Zakon o računovodstvu, NN, Članak 19., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[13] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 33. – 34.

Financijski izvještaji trebaju istinito i fer prezentirati financijski položaj poduzeća, financijsku uspješnost i novčane tokove poduzetnika. [14]

2.1.1. Bilanca

Bilanca, odnosno izvještaj o financijskom položaju ili izvještaj o financijskoj situaciji kako se često naziva je jedan od temeljnih financijskih izvještaja. Ona predstavlja sustavni pregled imovine, obveza i kapitala promatranog poduzeća na točno određen dan.[15] Za razliku od ostalih godišnjih financijskih izvještaja bilanca prikazuje podatke na točno određen datum, a ne razdoblje.

Bilanca se sastoji od dva dijela, računovodstvenim jezikom aktivu koja prikazuje imovinu kojom poduzeće raspolaže i pasivu koja prikazuje izvore imovine. Izori imovine mogu biti vlastiti kapital ili obveze čiji zbroj ako oboje postoji predstavlja cjelokupnu pasivu. Između aktive i pasive uvijek mora postojati jednakost, odnosno temeljna računovodstvena jednakost zasnovana na konceptu dvostranog promatranja između imovine i njenih izvora, [16]što drugim riječima znači da je aktiva uvijek jednaka pasivi, tj. imovina je uvijek jednaka zbroju kapitala i obveza.

Tablica 1: Shema bilance

AKTIVA	PASIVA
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	A) KAPITAL I REZERVE
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	I. Temeljni (upisani) kapital
I. Nematerijalna imovina	II. Kapitalne rezerve
II. Materijalna imovina	III. Rezerve iz dobiti
III. Dugotrajna financijska imovina	IV. Revalorizacijske rezerve
IV. Potraživanja	V. Rezerve fer vrijednosti
V. Odgođena porezna imovina	VI. Zadržana dobit ili preneseni gubitak
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	VII. Dobit ili gubitak poslovne godine
I. Zalihe	VIII. Manjinski (ne kontrolirajući) interes
II. Potraživanja	B) REZERVIRANJA
III. Kratkotrajna financijska imovina	C) DUGOROČNE OBVEZE
IV. Novac u banci i blagajni	D) KRATKOROČNE OBVEZE
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODI BUDUĆEG RAZDOBLJA
E) UKUPNO AKTIVA	F) UKUPNO PASIVA
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	G) IZANBILANČNI ZAPISI

Izvor: Istraživanje autora prema Zakonu o računovodstvu, NN, br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.

[14] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 86/2015.
[15] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 86/2015.
[16] Belak V. (2002.): Osnove profesionalnog računovodstva, Tiskara GRAF FORM, Split, str. 40.

Bilanca kao godišnji financijski izvještaj je dobra podloga za analiziranje financijskog položaja, utvrđivanje slabosti i nedostataka u poslovanju, te za predviđanje budućeg poslovanja poduzeća. Da bismo se znali služiti bilancom važno je poznavati njene osnovne elemente, odnosno razlikovati imovinu, kapital i obveze.[17]

Imovina je resurs kojeg poduzetnik kontrolira kao rezultat prošlih događaja iz kojih očekuje priljev ekonomskih koristi u budućnosti koje ostvaruje poduzetnik i njima raspolaže.[18] Imovinu dijelimo u dvije osnovne grupe prema kriteriju ročnosti i to dugotrajnu (fiksnu ili stalnu) imovinu, te kratkotrajnu (tekuću ili obrtajnu) imovina. Za kratkotrajnu imovinu koja se dijeli na zalihe, potraživanja, kratkotrajnu financijsku imovinu, te novac u banci i blagajni očekuje se da će se pretvoriti u novac u razdoblju kraćem od godinu dana. Dok se dugotrajna imovina pretvara u novac u razdoblju dužem od godinu dana, a ona se dijeli na nematerijalnu, materijalnu, dugotrajnu financijsku imovinu i potraživanja.[19]

Kapital najjednostavnije rečeno predstavlja vlastiti izvor financiranja, tj. vlastiti izvor imovine koji se dobije kao ostatak nakon odbitka obveza.[20] Obveze predstavljaju tuđi izvor imovine, a proizišla je iz događaja u prošlosti za čije se podmirenje očekuje odljev resursa.[21] Kapital i rezerve kao sastavni dio pasive sastoje se od temeljnog kapitala, kapitalne rezerve, rezerve iz dobiti, revalorizacijske rezerve, rezerve fer vrijednosti, zadržane dobit ili prenesenog gubitaka, dobit ili gubitaka poslovne godine i manjinskih interesa.[22] A obveze se dijele na dugoročne i kratkoročne i to prema principu dospjelosti.

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj koji pokazuje uspješnost poslovanja poduzeća kroz neko određeno vremensko razdoblje,[23] najčešće za jednu godinu. On sadrži prikaz svih prihoda i rashoda koje poduzeće ima, te razliku prihoda i rashoda između dva datuma bilance, tj. ostvarenog financijskog rezultata koji može biti iskazan kao dobitak ili gubitak u određenom obračunskom razdoblju. Također on nam daje odgovor na pitanje je li to određeno poduzeće ostvarilo financijski cilj, odnosno profitabilnost kroz poslovne operacije tijekom jedne godine.

[17] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 34.
[18] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 11, NN, br. 86/2015.
[19] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 35.
[20] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 12, NN, br. 86/2015.
[21] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 13, NN, br. 86/2015.
[22] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 12, NN, br. 86/2015.
[23] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 86/2015.

Tablica 2: Shema račun dobiti i gubitka

OPIS
PRIHOD - RASHOD
= DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA - POREZ NA DOBITAK
= DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA

Izvor: Belak, V., (2006.): Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, str. 58.

U računu dobiti i gubitka se posebno prate njegovi osnovni elementi, tj. prihodi, rashodi i dobit ili gubitak obračunskog razdoblja iz redovnih aktivnosti, te posebno prihodi, rashodi i financijski rezultat odnosno dobit ili gubitak iz neredovnih aktivnosti poduzeća. Bitno je naglasiti da se račun dobiti i gubitka u strukturi razlikuje ovisno o kojoj se djelatnosti radi. Propisana shema računa dobiti i gubitka ne uključuje informacije o načinu raspoređivanja ostvarenog rezultata stoga pomoću ovog izvještaja nije moguće ocijeniti dividendnu politiku, ali prijedlog raspodjele menadžment može objaviti u bilješkama.[24]

Prihod je povećanje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku priljeva koji nastaju iz redovnih aktivnosti poduzetnika, odnosno povećanje imovine ili smanjenje obveza što za posljedicu ima povećanje kapitala.[25]

Rashod su smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva, iscrpljenja imovine ili stvaranja obveza što za posljedicu ima smanjenje kapitala, osim onog u vezi s raspodjelom sudionicima u kapitalu.[26]

Dobit je pozitivan financijski rezultat, odnosno razlika prihoda i rashoda s uvjetom da su prihodi veći od rashoda. Dobit kao i prihodi predstavlja povećanje ekonomske koristi, dok gubitak jednako kao i rashod rezultira smanjenjem ekonomske koristi.[27]

Prihode prema menadžerskom računovodstvu dijelimo u dvije skupine i to prihodi od prodaje i ostali prihodi. Prihodi od prodaje su prihodi koji se ostvaruju redovnim poslovanjem kroz osnovnu djelatnost, dok u ostale prihode spadaju prihodi izvan osnovne djelatnosti što su obično kamate, tečajne razlike i slično, te izvanredni prihodi koji su posljedica neuobičajenih i

[24] Vujević, I. (2006.): Analiza financijskih izvještaja, ST – tisak, Split, str.45.
[25] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 15, NN, br. 86/2015.
[26] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 16, NN, br. 86/2015.
[27] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, NN, br. 86/2015.

rijetkih poslova kao što su prodaja nekretnina, opreme, postrojenja, naknade šteta, ulaganja u druga poduzeća i slični poslovni događaji.[28]

Rashodi se također dijele kao prihod na one koji su nastali osnovnom djelatnošću i ostale rashode. Rashodi osnovne djelatnosti nastali kao posljedica bavljenja osnovnom djelatnošću obuhvaćaju troškove za prodano, odnosno trošak proizvodnje proizvoda ili nabavna vrijednost prodane trgovačke robe. Ostali rashodi su rashodi izvan osnovne djelatnosti i izvanredni rashodi.

2.1.3. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanom toku iskazuje novčane tokove, tj. priljev i odljev novca i novčanih ekvivalenata u određenom obračunskom razdoblju.[29] Taj izvještaj korisnicima financijskih izvještaja daje informacije za ocjenu sposobnosti poduzetnika da stvara novac i novčane ekvivalente.

Novac prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja, odnosno HSFI 1 obuhvaća novac u blagajni i depozite po viđenju, dok novčani ekvivalenti također prema HSFI 1 podrazumijevaju visoko likvidna kratkotrajna ulaganja koja se u roku do tri mjeseca mogu pretvoriti u poznate iznose novca i neznatan rizik promjene vrijednosti.

Izvještaj o novčanim tokovima treba prezentirati novčane tokove tijekom razdoblja, klasificirane na novčane tokove od poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti.[30] Novčani tokovi su svi priljevi i odljevi novca, te novčanih ekvivalenata.[31] Te novčane tokove razlikujemo s obzirom na aktivnost kojom su nastali, tako imamo poslovne aktivnosti proizlaze iz glavnih proizvodnih aktivnosti kojima subjekt stvara prihod, zatim imamo investicijske ili ulagateljske aktivnosti koje predstavljaju stjecanje i otuđenje neke dugotrajne imovine i drugih ulaganja koja su isključena iz novčanih ekvivalenta. Također, imamo još i financijske aktivnosti koje kao posljedicu imaju promjenu veličine i sustava kapitala i posudbi poduzetnika.[32]

Kako bi se izradio izvještaj o novčanim tokovima možemo primijeniti direktnu metodu ili indirektnu metodu. Direktna metoda prikazuje bruto novčane primitke i izdatke novca

[28] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 27.
[29] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 86/2015.
[30] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 78/2015., 86/2015.
[31] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 57.
[32] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 78/2015., 86/2015.

razvrstane prema aktivnostima,[33] tj. potrebno je posebno prikazati sve primitke i izdatke u novcu koji se odnose na poslovne, investicijske i financijske aktivnosti. Dobra je upravo zbog toga što prikazuje priljeve i odljeve novca prema aktivnostima. Ova metoda nam ujedno pruža informacije koje su korisne za procjenjivanje budućih novčanih tokova, dok to nije moguće putem indirektne metode. Indirektna metoda poslovne aktivnosti ne prikazuje kao bruto primitke i izdatke, već se utvrđuje usklađivanjem neto dobit ili gubitaka za učinke transakcija nenovčane prirode, odnosno nenovčane rashode i nenovčane prihode.[34] Ova metoda novčani tok od investicijskih i financijskih aktivnosti iskazuje primitke i izdatke po tim aktivnostima, dakle, identičan je novčanom toku koji se prikazuje kroz direktnu metodu. Danas se rješenja zalažu za primjenu direktne metode, jer je ona razumljivija za većinu korisnika.

2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje sve promjene kapitala koje su se dogodile između dva datuma bilance.[35] Te promjene koje su se dogodile unutar same strukture vlastitog kapitala i na svim stavkama vlastitog kapitala mogu ukazivati na povećanje ili smanjenje kapitala na kraju obračunskog razdoblja u odnosu na početak tog razdoblja, odnosno između tekuće i prethodne godine. Stoga je ovaj izvještaj povezan s bilancom i računom dobiti i gubitka.

Izvještaj o promjenama kapitala sadržava promjene: [36]

1. uloženog kapitala
2. zarađenog kapitala
3. izravne promjene u kapitalu (mimo računa dobiti i gubitka).

Pozicije koje se nalaze unutar izvještaja o promjenama kapitala, te se odnose na uloženi i zarađeni kapital sadržane su u pozicijama kapitala u sklopu pasive bilance. Stavke izvještaja o promjenama kapitala koje se odnose na izravne promjene u kapitalu u skladu su hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI 12 – Kapital).

[33] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 78/2015., 86/2015.
[34] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 78/2015., 86/2015.
[35] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 86/2015.
[36] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 86/2015.

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje služe za lakše razumijevanje podataka iz godišnjih financijskih izvještaja. Bilješke sadrže dodatne i dopunske informacije koje nisu prikazane u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanim tokovima i izvještaju o promjenama kapitala.[37] One su značajan izvor važnih, kvalitetnih informacija i podataka koje su korisne za vanjske i unutarnje korisnike, te su upravo njima upućene.

Svi podatci koji nisu sadržani u financijskim izvještajima poduzeća, tj. bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjenama kapitala ili izvještaju o novčanom toku, a smatraju se važnima za poduzeće trebaju biti objavljeni unutar bilješki uz financijska izvješća. Sastavljanjem i prezentiranjem dodatnih informacija u formi bilješki uz financijske izvještaje pridonosi kvaliteti i upotrebljivosti računovodstvenih informacija.[38]

2.2. Likvidnost i solventnost

Općenito u gospodarskoj teoriji i praksi nerijetko se poistovjećuju pojmovi likvidnost i solventnost. U širem smislu možemo govoriti o solventnosti kao sposobnosti plaćanja svih dugova, dok za likvidnost možemo reći da je sposobnost plaćanja odnosno pokrića kratkoročnih obveza, tj. tekućeg plaćanja. Često se za likvidnost kaže da je to kratkoročna solventnost pa upravo zbog toga i dolazi do zamjene pojmova likvidnost i solventnost, smatrajući da solventnost pokriva oba pojma.[39] U svakom slučaju ta dva termina su usko povezana.

Likvidnost je sposobnost poduzeća da u kratkom roku koji podrazumijeva vremensko razdoblje do jedne godine prihodima koje je ostvarilo podmiri svoje obveze. Menadžment poduzeća primarno je zainteresiran za likvidnost poduzeća, ali osim menadžmenta za likvidnost su također zainteresirani i svi vjerovnici. Iz razloga što o likvidnost ovisi sposobnosti urednog podmirivanja obveza. Ako se obveze ne podmiruju uredno postoji opasnost od nelikvidnosti, u čijem slučaju može doći do obustave plaćanja samih obveza, blokiranja žiro računa poduzeća, ovrhe, gubitka dobavljača i sličnih problema u poslovanju.[40]

[37] Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1, NN, br. 86/2015.
[38] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 61.
[39] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 71.
[40] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 71. – 72.

Solventnost je sposobnost poduzeća da u određenom trenutku podmiri novčanim sredstvima svoje dospjele novčane obveze. Solventnost je u stvari platežna sposobnost poduzeća.[41]

Kada analiziramo solventnost i likvidnost nekog poduzeća koristimo se pokazateljima solventnosti i likvidnosti, a prilikom objašnjavanja tih pokazatelja potrebno je koristiti podatke iz financijskih izvještaja tog poduzeća za razdoblje koje analiziramo.

2.2.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazateljima likvidnosti mjeri se sposobnost poduzeća u podmirenju dospjelih kratkoročnih obveza u roku. [42] Važno je da poduzeće redovito podmiruje tekuće obveze kako ne bi došlo do zastoja redovnog poslovanja ili blokade novčanog računa poduzeća u ključnim trenucima njegovog poslovanja.

Pokazatelje likvidnosti možemo razvrstati u dvije skupine mjera za izračun likvidnosti i to prvo mjere koje su utemeljene na odnosu između tekuće aktive i pasive, zatim kao druge mjere koje prikazuju mogućnost pretvaranja tekuće aktive u novac.[43]

Nadalje, u mjere utemeljene na odnosu između tekuće aktive i pasive spada koeficijent opće likvidnosti ili tekući odnos, koeficijent ubrzane likvidnosti ili brzi odnos, te radno raspoloživ kapital. Dok u mjere koje pokazuju mogućnost pretvaranja tekuće aktive u novac ubrajamo broj obrtaja zaliha i prosječno vrijeme naplate potraživanja.[44]

Prvo slijedi objašnjene mjera utemeljenih na odnosu između tekuće aktive i tekuće pasive.

Koeficijent opće likvidnosti ili tekući odnos – pokazuje u kojoj mjeri kratkotrajna imovina pokriva kratkoročne obveze. Ako je taj koeficijent veći od 1 to znači da je kratkotrajna imovina poduzeća veća od kratkoročnih obveza i može se očekivati pokriće kratkoročnih obveza kratkotrajnom imovinom na vrijeme. U suprotnom slučaju kada je koeficijent manji od 1, kratkotrajna imovina nije dostatna za pokriće kratkoročnih obveza. Što je ovaj pokazatelj tekućeg odnosa veći naravno veća je i sigurnost pokrića kratkoročnih obveza u roku. Idealna vrijednost tekućeg odnosa, tj. između kratkotrajne imovine i kratkoročnih

[41] Grubišić, D. (2013.): Poslovna ekonomija, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 114.
[42] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 176.
[43] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 72.
[44] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 72.

obveza ne postoji, no postoji idealna iskustvena vrijednost koja minimalno iznosi 2 (1.8) i tada je poduzeće sposobno podmiriti kratkoročne obveze.[45]

$$\text{Tekući odnos} = \frac{\text{kratkotrajna imovina}}{\text{kratkoročne obveze}} \quad (1)$$

Koeficijent ubrzane likvidnosti ili brzi odnos – za ovaj koeficijent također ne postoji neka idealna vrijednost jer ovisi o vrsti djelatnosti pa ne može vrijediti za sve situacije. Međutim, idealna iskustvena vrijednost brzog odnosa iznosi minimalno 1 (0,8) i tada možemo zaključiti da je poduzeće sposobno u jako kratkom roku osigurati potrebnu količinu novca.[46]

$$\text{Brzi odnos} = \frac{\text{kratkotrajna imovina - zalihe}}{\text{kratkoročne obveze}} \quad (2)$$

Radno raspoloživ kapital – pokazuje nam koliko kapitala poduzeće ima na raspolaganju kako bih mogao udovoljiti tekućim obvezama. Radno raspoloživ kapital iskazuje pozitivno ili negativno prekoračenje kratkotrajne imovine naspram kratkoročnih obveza, poželjna je pozitivna vrijednost pokazatelja.[47]

$$\text{Radno raspoloživ kapital} = \text{kratkotrajna imovina - kratkoročne obveze} \quad (3)$$

Nakon definiranja mjera utemeljenih na odnosu između tekuće aktive i pasive sljedi objašnjenje mjera koje prikazuju mogućnost pretvaranja tekuće aktive u novac.

Broj obrtaja zaliha – daje nam uvid koliko se puta tijekom jedne godine prosječna vrijednost zaliha pretvara u potraživanje od kupaca. Poželjna je što veća vrijednost ovog pokazatelja. Broj obrtaja zaliha je za menadžment poduzeća korisna informacija jer iz toga se može zaključiti koliko vremena treba da se novac uložen u zalihe pretvori u potraživanja koja će biti naplaćena u realno kratkom roku.[48]

$$\text{Broj obrtaja zaliha} = \frac{\text{trošak za prodano}}{\text{(zalihe 1.1. +zalihe 31.12.)/2}} \quad (4)$$

[45] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 72. - 73.
[46] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 75.
[47] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 74.
[48] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 76.

Prosječno vrijeme naplate potraživanja – pokazuje koliko je dana u prosjeku potrebno za naplatu potraživanja ili drugim riječima pretvaranje potraživanja u novac. Za ovaj pokazatelj poželjna je što manja vrijednost.[49]

$$\text{Prosječno vrijeme naplate potraživanja} = \frac{\text{potraživanja od kupaca 31.12.}}{\text{naplaćena potraživanja/365dana}} \quad (5)$$

$$\text{Naplaćena potraživanja} = \text{prihod od prodaje} + \text{kupci 1.1.} - \text{kupci 31.12.} \quad (6)$$

2.2.2. Pokazatelji solventnosti

Pokazateljima sposobnosti iskazana je sposobnost poduzeća da u roku podmiri sve svoje dugoročne obveze. Kao sama solventnost tako i njeni pokazatelji usmjereni su na dugi rok, odnosno dugoročnu financijsku stabilnost kroz odnose unutar kapitalne i financijske strukture nekog poduzeća. [50]

Unutar pokazatelja solventnosti možemo nabrojati omjer dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala, stupanj zaduženosti, omjer duga i glavnice, odnos pokrića kamata, odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice.[51]

Omjer dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala – pokazuje koliki je udjel dugoročnih obveza u ukupnom dugoročnom kapitalu poduzeća. Taj omjer bi trebao biti maksimalno oko 30 – 35%.[52]

$$\text{Omjer dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala} = \frac{\text{dugoročne obveze}}{\text{ukupni dugoročni kapitala}} * 100 \quad (7)$$

Stupanj zaduženosti – daje uvid u udio obveza u ukupnoj imovini, odnosno zaduženost poduzeća u relativnom iznosu. Drugim riječima on nam pokazuje koliki je dio imovine financiran iz tuđih izvora što upućuje na zaključak što je stupanj zaduženosti veći da je veći i rizik ulaganja u poduzeće. Iskustvo je pokazalo da bi stupanj zaduženosti određenog poduzeća trebao biti 50%, odnosno gornja granica stupnja zaduženosti trebala bi biti maksimalno 50%.[53]

$$\text{Stupanj zaduženosti} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{ukupna imovina}} * 100 \quad (8)$$

[49] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 76.
[50] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 77.
[51] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRi F, Zagreb, str. 78.
[52] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRi F, Zagreb, str. 79.
[53] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRi F, Zagreb, str. 80.

Omjer duga i glavnice – skraćeni je naziv za odnos ukupnih obveza i glavnice. Pruža istu informaciju kao i stupanj zaduženosti samo s razlikom u odnosu kroz koji se izračunavaju. Idealna maksimalna vrijednost prama teoriji je 1, odnosno 1:1, što bi značilo da ukupan dug ne bih smio biti veći od ukupne glavnice poduzeća.[54]

$$\text{Omjer duga i glavnice} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{vlastiti kapital}} * 100 \qquad (9)$$

Odnos pokrića kamata – predstavlja odnos između operativnog dobitka i kamata. Teorijski tražena vrijednost pokazatelja iznosi minimalno 1 što znači da je operativna dobit poduzeća ostvarena tokom poslovanja dostatna za podmirivanje troškova kamata. [55]

$$\text{Odnos pokrića kamata} = \frac{\text{operativna dobit}}{\text{troškovi kamata}} \qquad (10)$$

Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice – uključujući i sve ostale odnose definira konačnu optimalnu strukturu pozicija aktive i pasive. Idealna iskustvena vrijednost odnosa dugotrajne imovine i vlasničke glavnice nije definirana, ali većinom se ističe vrijednost od 1, odnosno 1: 1, što bi značilo da je dugotrajna imovina jednaka vlasničkoj glavnici.[56]

$$\text{Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice} = \frac{\text{dugotrajna imovina}}{\text{glavnica}} \qquad (11)$$

Dakle, analizu financijskih izvješća sa svrhom prikazivanja sposobnosti poduzeća da podmiri obveze u kratkom ili dugom roku, odnosno likvidnost i solventnost poduzeća moguće je vršiti putem pojedinačnih pokazatelja koji daju kvalitetnije informacije koje omogućuju dobro upravljanje i razvoj poduzeća. Pored samog izračuna i objašnjenja pokazatelja bitno je da se pokazatelji ne promatraju pojedinačno nego u međuzavisnosti.[57]

[54] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRi F, Zagreb, str. 81.
[55] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRi F, Zagreb, str. 82.
[56] Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRi F, Zagreb, str. 83.
[57] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 174.

3. ANALIZA SOLVENTNOSTI PODUZEĆA TIM – PUTEVI D.O.O. TEMELJEM PODATAKA IZ GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Godišnjim financijskim izvještajima poduzeće daje informacije o rezultatima i načinu svog poslovanja, uspješnosti, financijskom položaju, te promjenama financijskog položaja koji su podloga za analizu poslovanja poduzeća.[58] Što znači da upravo financijski izvještaji omogućuju i provođenje same analize poslovanja poduzeća koja je u ovom radu usmjerena na likvidnost i solventnost na primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o. Jako je važno razumijevanje ekonomskih veličina koje se nalaze u financijskim izvještajima. Da bi dobili pokazatelj koji ima smisla bitno je da se u odnos stavite točno određeni elementi, dakle jedna ekonomska veličina stavljena u odnos s drugom. Što nam daje uvid o uspješnost poslovanja poduzeća, te olakšavaju interpretiranje dobivenog rezultata različitim ekonomskim korisnicima.[59]

3.1. Opći podaci o poduzeću Tim – putevi d.o.o.

Tim - putevi je društvo s ograničenom odgovornošću za građenje osnovano 2009. godine te je upisano u sudski registar pri Trgovačkom sudu u Splitu čime stječe svoju pravnu osobnost. Društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) je trgovačko društvo u kojem jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba ulaže temeljne uloge kojima oni sudjeluju u unaprijed dogovorenom temeljnom kapitalu.

Osnovna djelatnost Tim – putevi d.o.o. je gradnja cesta i autocesta registrirana pri Državnom zavodu za statistiku, te je poslovni subjekt razvrstavan po Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti - NKD 2007. u djelatnost za gradnju cesta i autocesta s šifrom 4211, upravo zbog toga što je to primarna djelatnost ovog poduzeća. Matični broj pod kojim se društvo vodi u Registru poslovnih subjekata je 02523027,[60] a Registar poslovnih subjekata je integrirana baza podataka svih hrvatskih poduzeća registriranih na Trgovačkom sudu.

Tim – putevi d.o.o. razvrstano je prema Zakonu o računovodstvu u male poduzetnike. Prema tom zakonu (ZOR) temeljni pokazatelji na osnovu kojih se razvrstavaju poduzetnici su iznos ukupne aktive, iznos prihoda i prosječan broj radnika tijekom poslovne godine. Sukladno

[58] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 166.
[59] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 171. – 172.
[60] Prema Tim putevi d.o.o., http://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/timputevi/Detaljno/115893

tome poduzeće Tim – putevi d.o.o. ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri sljedeća uvjeta:[61]

1. iznos ukupne aktive 30.000.000,00 kuna
2. prihodi 60.000.000,00 kuna
3. prosječan broj radnika tijekom godine do 50 radnika.

3.2. Analiza solventnosti i likvidnosti poduzeća Tim – putevi d.o.o. za 2014. i 2015. godinu na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja

U ovom potpoglavlju će se na praktičnom primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o. prikazati analiza godišnjih financijskih izvještaja za 2014. i 2015. godinu putem pokazatelja likvidnosti i pokazatelja solventnosti.

Pokazatelje treba usporediti s određenim standardnim veličinama kao što su idealne teorijske vrijednosti koeficijenta ili idealne iskustvene vrijednosti koeficijenta određenog pokazatelja te na temelju toga interpretirati pokazatelje i utvrditi uspješnost poslovanja poduzeća.[62]

U radu za analizu likvidnosti i solventnosti poduzeća Tim – putevi d.o.o. koristite se već prethodno objašnjeni pokazatelji:

Pokazatelji likvidnosti:

1. Mjere utemeljene na odnosu tekuće aktive i pasive, unutar kojih ubrajamo:
    a) koeficijent opće likvidnosti ili tekući odnos
    b) koeficijent ubrzane likvidnosti ili brzi odnos
    c) radno raspoloživ kapital
2. Mjere koje prikazuju mogućnost pretvaranja tekuće aktive u novac, a u koje spadaju:
    a) broj obrtaja zaliha
    b) prosječno vrijeme naplate potraživanja

Pokazatelji solventnosti:

1. Omjer dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala
2. Stupanj zaduženosti
3. Omjer duga i glavnice

[61] Zakon o računovodstvu, NN,Članak 5., br. 78/2015., 135/2015., 120/2016.
[62] Žager, K., Žager, L., (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 174.

4. Odnos pokrića kamata
5. Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice

Navedene pokazatelje potrebno je izračunati na temelju formula, te prikazati postupak računanja pokazatelja temeljem tih formula i interpretirati dobiveni, odnosno konačni rezultat svih pokazatelja likvidnosti i solventnosti. Podatke za izračun pokazatelja imamo unutar godišnjih financijskih izvještaja poduzeća Tim – putevi d.o.o. za dvije godine i to 2014. te 2015. godinu.

3.2.1. Analiza putem pokazatelja likvidnosti

3.2.1.1. Mjere utemeljene na odnosu tekuće aktive i pasive

Pokazatelje računamo redoslijedom kako su prethodno nabrojani, dakle, s početkom od koeficijenta opće likvidnosti ili tekućeg odnosa. Prvo za 2014. godinu zatim 2015. godinu.

Izračun pokazatelja **tekućeg odnosa**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

$$\text{Tekući odnos} = \frac{580.463}{235.160} = 2{,}47$$

Interpretacija: Poželjna vrijednost pokazatelja tekućeg odnosa ili kako se još naziva koeficijenta opće likvidnosti iznosi 2, a kod poduzeća Tim – putevi d.o.o. za 2014. godinu iznosi 2,47 što je veće od 2 (2,47 >2) i znači da je kratkotrajna imovina veća od kratkoročnih obveza. Poduzeće Tim – putevi d.o.o. je sposobno u roku kratkotrajnom imovinom podmiriti kratkoročne obveze. Poduzeće je likvidno.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

$$\text{Tekući odnos} = \frac{796.385}{397.640} = 2{,}00$$

Interpretacija: Konačni rezultat pokazatelja za 2015. godinu ispada 2,00 što znači da je kratkotrajna imovina dva puta veća od kratkoročnih obveza koje ima poduzeće Tim – putevi d.o.o. To ukazuje na sigurnost podmirivanja kratkoročnih obveza, te likvidnost poduzeća. Upravo je i idealna iskustvena vrijednost tog pokazatelja minimalno 2.

Poduzeće Tim – putevi d.o.o. je likvidno u obje godine. I u 2014. godini, te 2015. ima vrijednost pokazatelja koja zadovoljava idealnu iskustvenu vrijednost što znači da smo sigurni

da kratkotrajnom imovinom može podmiriti kratkoročne obveze u roku. No u 2015. godini vrijednost pokazatelja se smanjila za 0,47 u odnosu na prethodnu godinu.

Izračun pokazatelja **brzog odnosa**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

$$\text{Brzi odnos} = \frac{580.463 - 0}{235.160} = 2,47$$

Interpretacija: Idealna iskustvena vrijednost pokazatelja ubrzane likvidnosti je minimalno 1. Za poduzeće Tim – putevi d.o.o. iznosi 2,47 što je veće od 1 i to ukazuje da je poduzeće sposobno u vrlo kratkom roku osigurati potrebnu količinu novca.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

$$\text{Brzi odnos} = \frac{796.385 - 0}{397.640} = 2,00$$

Interpretacija: Brzi odnos za poduzeće Tim – putevi d.o.o. u 2015. godini iznosi 2,00 što je veće od minimalne vrijednosti 1 koja se uzima kao poželjna vrijednosti pokazatelja te ukazuje na činjenicu da je poduzeće Tim – putevi d.o.o. sposobno zadovoljiti ozbiljnu izvanrednu potrebu za gotovinom, tj. sposobno je brzo doći do gotovine.

Ovaj pokazatelj za poduzeće Tim – putevi d.o.o. u 2014. te 2015. godini je veći od idealne iskustvene vrijednosti što je pozitivno za njegovo poslovanje jer to znači da je sposobno u jako kratkom vremenskom periodu osigurati određenu količinu novca.

Izračun pokazatelja **radno raspoloživog kapitala**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

Radno raspoloživ kapital = 580.463 - 235.160 = 345.303

Interpretacija: U 2014. godini radno raspoloživ kapital za poduzeće Tim – putevi d.o.o. iznosi 345.303 kn to je pozitivna vrijednost upravo kako je poželjno za ovaj pokazatelj jer ukazuje na pozitivno prekoračenje kratkotrajne imovine poduzeća nad kratkoročnim obvezama.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

Radno raspoloživ kapital = 796.385 - 397.640 = 398.745

Interpretacija: Radno raspoloživ kapital za poduzeće Tim – putevi d.o.o. iznosi 398.745 kn što je pozitivna vrijednost koja je poželjna za taj pokazatelj, te ukazuje na činjenicu da ovo poduzeće ima kratkotrajnu imovinu veću od kratkoročnih obveza.

Radno raspoloživ kapital pokazuje koliko poduzeće Tim – putevi d.o.o. ima kapitala na raspolaganju za udovoljavanje tekućim obvezama i ta vrijednost, odnosno iznos kapitala u obje godine je pozitivna s tim da se u 2015. godini povećala što je jako dobro za poduzeće.

3.2.1.2. Mjere koje pokazuju mogućnost pretvaranja aktive u novac

Ovu skupinu pokazatelja likvidnosti u praktičnom dijelu također ćemo kao prvu skupinu pokazatelja, tj. mjere utemeljene na odnosu tekuće aktive i tekuće pasive izračunavati redom kako su prethodno navedeni. Stoga prvo računamo pokazatelj broj obrtaja zaliha za 2014. godinu zatim 2015. godinu.

Izračun pokazatelja **broja obrtaja zaliha**:

Ovaj pokazatelj broja obrtaja zaliha se ne može izračunati na primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o. zbog toga što u godišnjim financijskim izvještajima, točnije rečeno unutar izvještaja o financijskom položaju, tj. bilanci zalihe iznose 0, a to je zbog toga što poduzeće Tim – putevi d.o.o. posluje principom „Just in time“. Taj pristup zahtjeva kraće vrijeme skladištenja zaliha odnosno sirovina ili samo izbjegavanje skladištenja, te stavljanje zaliha u najkraćem roku u proizvodni proces. „Just in time“ možemo prepoznati i po drugim izrazima kao što su proizvodnja bez zaliha, nulte zalihe i slični izrazi koji nam ujedno ukazuju na to da se posluje bez zaliha.

Izračun pokazatelja **prosječno vrijeme naplate potraživanja**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

$$\text{Prosječno vrijeme naplate potraživanja} = \frac{398.610}{1.648.374/365\text{dana}} = 88{,}26 \approx 88$$

Naplaćena potraživanja = 1.472.758 + 574.226 - 398.610 =1.648.374

Interpretacija: Poželjna vrijednost ovog pokazatelja je što manji rezultat. Kod poduzeća Tim – putevi d.o.o. prosječno vrijeme naplate potraživanja, odnosno pretvaranje potraživanja u novac iznosi približno 88 dana.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

$$\text{Prosječno vrijeme naplate potraživanja} = \frac{577.935}{1.158.016/365\text{dana}} = 182{,}16 \approx 182$$

Naplaćena potraživanja = 1.337.341 + 398.610 - 577.935 = 1.158.016

Interpretacija: Prosječno vrijeme naplate potraživanja za poduzeće Tim – putevi d.o.o. iznosi otprilike 182 dana što znači da je poduzeću u prosjeku toliko dana potrebno za naplatu potraživanja.

Poduzeću Tim – putevi d.o.o. prosječno vrijeme naplate potraživanja, odnosno pretvaranja potraživanja u novac za 2015. godini u odnosu na 2014. godinu potrebno je više vremena, tj. dana za naplatu potraživanja. Drugim riječima prosječno vrijeme naplate potraživanja pogoršalo se u odnosu na prethodnu godinu za 94 dana.

3.2.2. Analiza putem pokazatelja solventnosti

Pokazatelji solventnosti su usmjereni na promatranje sposobnosti poduzeća da u roku podmiri svoje dugoročne obveze za razliku od pokazatelja likvidnosti koji prikazuju sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza u roku.

Izračun pokazatelja **omjera dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala**:

Uzimajući u obzir kako poduzeće Tim – putevi d.o.o. u svom poslovanju kroz 2014. godinu, te 2015. godinu nema dugoročnih obveze, tj. dugoročne obveze u obje godine iznose 0 kn, nije potrebno računati ovaj pokazatelj omjera dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala jer je rezultat lako vidljiv iz tog odnosa. Dakle, stavljajući u odnos dugoročne obveze koje su 0 kn u obje navedene godine i ukupni dugoročni kapital koji za 2014. godinu iznosi 392.896 kn, a za 2015. godinu iznosi 493.551 kn konačni rezultat pokazatelja u obje godine je 0%. Što znači da kod poduzeća Tim – putevi d.o.o. u 2014. godini i 2015. godini udjel tuđeg kapitala je 0% i ne treba govoriti o sposobnosti poduzeća da podmiri dugoročne obveze na vrijeme. To udovoljava usporednom kriteriju koji kaže kako udjel dugoročnih obveza u ukupnom dugoročnom kapitalu treba biti maksimalno oko 30 – 35%.

Izračun pokazatelja **stupanja zaduženosti**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

$$\text{Stupanj zaduženosti} = \frac{235.160}{628.056} * 100 = 37,44\%$$

Interpretacija: Iskustvo je pokazalo da bi gornja granica stupnja zaduženosti trebala biti 50%, stupanj zaduženosti u poduzeću Tim – putevi d.o.o. iznosi 37,44% u 2014. godini što pokazuje da se poduzeće 37,44% financira iz tuđih izvora, a 62,56% iz vlastitih izvora.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

$$\text{Stupanj zaduženosti} = \frac{397.640}{891.191} * 100 = 44,62\%$$

Interpretacija: U 2015. godini poduzeće se financira 44,62% na osnovu tuđih izvora, odnosno obveza dok se s 55,38% financira vlastitim kapitalom. Te je zadovoljena idealna iskustvena vrijednost stupnja zaduženosti, koja kaže kako bi minimalni udio kapitala trebao biti 50% i maksimalni udio obveza u ukupnoj imovini 50%.

Na temelju konačnih rezultata za 2014. te za 2015. godinu vidimo kako je stupanj zaduženosti poduzeća Tim – putevi d.o.o. zadovoljavajući, odnosno ne prelazi gornju granicu stupnja zaduženosti od 50%. Jedina loša činjenica je u tome da se udio obveza u ukupnoj imovini u 2015. godini povećao u odnosu na prethodnu godinu za 7,18 p.p.

Izračun pokazatelja **omjera duga i glavnice**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

$$\text{Omjer duga i glavnice} = \frac{235.160}{392.896} * 100 = 59,85\%$$

Interpretacija: Poduzeće Tim – putevi d.o.o. ima odnos duga i glavnice od 59,85% što pokazuje da se dug i glavnica odnose kao 0,59:1, što je zadovoljavajući odnos i ukazuje da ukupan dug nije veći od ukupne glavnice.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

$$\text{Omjer duga i glavnice} = \frac{397.640}{493.551} * 100 = 80,57\%$$

Interpretacija: U 2015. godini poduzeće također ima zadovoljavajući odnos duga i glavnice od 80,57%, odnosno dug i glavnica su u omjeru 0,81:1, ali se povećao u odnosu na prethodnu godinu. Taj odnos ne prelazi teorijsku idealnu vrijednost pokazatelja od maksimalno 1.

U obje godine poduzeće ima zadovoljavajući odnos duga i glavnice koji nije veći od teorijski tražene maksimalne vrijednosti omjera duga i glavnice.

Izračun pokazatelja **odnosa pokrića kamata**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

$$\text{Odnos pokrića kamata} = \frac{193.700}{1.332} = 145{,}42$$

Interpretacija: Ovo poduzeće ima odnos pokrića kamata veći od 1 što znači da je operativna dobit ostvarena u poslovanju 145,42 puta veća od plaćenih kamata.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

$$\text{Odnos pokrića kamata} = \frac{124.700}{10.668} = 11{,}69$$

Interpretacija: 2015. godine poduzeće Tim – putevi d.o.o. ima odnos pokrića kamata 11,69 što je veće od tražene vrijednosti koja je minimalno 1. Taj odnos pokrića kamata znači da je operativna dobit ostvarena poslovanjem 11,69 puta veća od plaćenih kamata.

Vidljivo je da poduzeće Tim – putevi d.o.o. ima dobar odnos pokrića kamata, jer u obje godine taj pokazatelj premašuje vrijednost od minimalno tražene vrijednosti 1. Ali bitno je naglasit da se odnos pokrića kamata u 2015. godini smanjio za 133,73 puta u odnosu na prethodnu, 2014. godinu.

Izračun pokazatelja **odnosa dugotrajne imovine i vlasničke glavnice**:

Postupak izračuna za 2014. godinu:

$$\text{Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice} = \frac{47.593}{392.896} = 0{,}12$$

Interpretacija: Poduzeće Tim – putevi d.o.o. 2014. godine ima odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice manju od 1 što znači da je glavnica veća od dugotrajne imovine poduzeća.

Postupak izračuna za 2015. godinu:

$$\text{Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice} = \frac{94.806}{493.551} = 0{,}19$$

Interpretacija: Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice 2015. godine iznosi 0,19 što je manje od idealne iskustvene vrijednosti od 1 i znači da poduzeće Tim – putevi d.o.o. ima veću glavnicu od dugotrajne imovine.

Ovaj pokazatelj solventnosti, tj. odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice u poduzeću Tim – putevi d.o.o. u obje godine za koje je računan je manji od idealne iskustvene vrijednosti 1:1, što znači da poduzeće ima veću glavnicu od dugotrajne imovine poduzeća.

3.3. Analiza solventnosti na temelju podataka iz obrasca BON- 2

Analiza solventnosti poduzeća osim putem pokazatelja solventnosti može se provesti, odnosno utvrditi i na temelju bonitetnih informacija. Upravo zato jer se shvaćanje boniteta vrlo usko i jednostavno svodi na solventnost poduzeća.

U poslovnoj praksi pojam bonitet povezujemo s pouzdanosti poslovne, te posebice kreditne sposobnosti poduzeća. U najširem smislu bonitet poduzeća podrazumijeva kreditnu i cjelokupnu aktivnost i sposobnost poduzeća, dok u užem smislu znači kreditnu sposobnost. Bonitet možemo definirati kao formalno i materijalno svojstvo nekog subjekta koji ga čine sigurnim dužnikom, jer da bi poduzeće očuvalo svoj bonitet treba u svakom trenutku biti sposobno podmiriti svoje dospjele obveze.[63]

Stoga se u ovom radu solventnost poduzeća Tim – putevi d.o.o. analizira na temelju bonitetnih informacija obrasca BON- 2 koji nam daje podatke o solventnosti poduzeća.

3.3.1. Značajke obrasca BON – 2

BON- 2 je obrazac o bonitetu, te je sastavni dio bonitetnih informacija uz BON -1 i BON PLUS. On nam daje informacije o solventnosti poduzeća, pregled financijskog stanja pojedinog poslovnog subjekta, u pravilu su to poduzetnici, odnosno trgovačka društva. Ovaj obrazac često se koristi kada su u pitanju kratkoročni poslovni odnosi.[64] Obrazac BON – 2 nam pruža informacije koje se odnose na točno određeni dan kada je obrazac izrađen, a ne razdoblje.

[63] Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, ST – tisak, Split, str. 183. -185.
[64] Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, ST – tisak, Split, str. 194.

Obrazac BON – 2 nije javno dostupan, ali se može zatražiti i preuzeti u Fininim poslovnim jedinicama. Informacije o bonitetu poduzeća pa tako i obrazac BON - 2 izrađuje Financijska agencija (FINA) i druge ovlaštene institucije (banke). FINA izrađuje BON – 2 za poslovne subjekte čiji se računi vode u nekoj od ovih banaka: KentBank d.d., Veneto banka d.d. ili Samoborska banka d.d.

Obrazac BON-2 sastoji se od dva dijela, tj. dvije vrste informacija o kojima daje uvid i to općim podacima poslovnog subjekta koji predstavljaju prvi dio obrasca i drugog dijela koji daje podatke o solventnosti poduzeća.

Unutar općih podataka o poslovnom subjektu nalaze se naziv poslovnog subjekta, sjedište i adresa,matični broj/ OIB – osobni identifikacijski broj, poslovni račun.

Podaci o solventnosti kao drugi dio obrasca BON - 2 daje uvid u stanje sredstava na računu, ukupan iznos nepodmirenih obveza, ukupni iznos primitaka u korist računa unutar prethodnih 30 dana, prosječno stanje sredstava na računu u prethodnih 30 dana, iznos odobrenog okvirnog kredita, broj dana neprekidne blokade računa, zatim broj dana blokade računa u proteklih 6 mjeseci i broj zaposlenih u poduzeću.

Podaci o solventnosti, odnosno sami obrazac BON – 2 izdaje se uz suglasnost poslovnog subjekta, a korisnik je dužan te podatke čuvati kao poslovnu tajnu, „što znači da ih ne može koristiti u neke druge svrhe, objavljivati ili na drugi način učiniti dostupnim neovlaštenim osobama.“[65]

3.3.2. Analiza solventnosti temeljem obrasca BON – 2

U ovom podpoglavlju pojašnjavaju se podaci iz obrasca BON – 2 na dan 22. siječnja za 2014. godinu i na dan 19. lipnja za 2015. godinu na primjeru poduzeća za gradnju cesta i autocesta Tim – putevi d.o.o. Za ovo poduzeće obrazac BON – 2, odnosno podatke o solventnosti izradila je Kreditna banka Zagreb d.d. uz suglasnost poduzeća Tim – putevi d.o.o.

[65] Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, ST – tisak, Split, str. 185.

Tablica 3: Shema obrasca BON – 2 na dan 22.01.2014.

Obrazac BON-2

INFORMACIJA O SOLVENTNOSTI NA dan 22.01.2014

I. OPĆI PODACI O POSLOVNOM SUBJEKTU

Naziv poslovnog subjekta: **TIM-PUTEVI DOO**
Sjedište i adresa: 21262 GRUBINE, VUKOVARSKA 8
Matični broj/OIB: 2523027 / HR39620744214
Poslovni račun: **2481000 - 1125001212**
Partije: 1125001212

II. PODACI O SOLVENTNOSTI

1. Stanje sredstava na računu na dan sastavljanja obrasca:	0,00
2. Ukupno nepodmirene obveze na dan sastavljanja obrasca:	49.788,89
3. Ukupni iznos svih primitaka u prethodnih 30 dana:	10.397,70
od toga kompenzacije:	0,00
4. Prosječno stanje na računu u prethodnih 30 dana:	0,01
5. Iznos odobrenog okvirnog kredita:	0,00
6. Broj dana neprekidne blokade računa:	64
7. Broj dana blokade računa u proteklih 6 mjeseci:	64
8. Broj zaposlenih:	4

Podaci pod rednim brojem 6. i 7. dobiveni su iz Financijske Agencije te Kreditna banka Zagreb d.d. ne snosi odgovornost za njihovu ispravnost.

Podaci o solventnosti izdaju se uz suglasnost poslovnog subjekta – vlasnika računa, a korisnik je iste dužan čuvati kao poslovnu tajnu. Kreditna Banka Zagreb d.d. isključuje se od svake odgovornosti koja može nastati korištenjem i/ili zlouporabom ovih podataka.

U Zagrebu, 22.01.2014

KREDITNA BANKA ZAGREB d.d.

Pečat i potpis ovlaštene osobe

Izvor: Interni materijali poduzeća Tim – putevi d.o.o.

Prema **Tablici 3**, tj. obrascu BON – 2 na dan 22. siječnja 2014. godine nalaze se u prvom dijelu obrasca opći podaci o poslovnom subjektu iz kojih prvo vidimo naziv poslovnog subjekta Tim – putevi d.o.o. Zatim možemo iščitati sjedište i adresu poslovnog subjekta 21262 Grubine, Vukovarska 8 koja je jako bitna svim poslovnim partnerima. U sklopu općih podataka o poslovnom subjektu nalaze se i matični broj / OIB poslovnog subjekta 2523027/HR39620744214, te transakcijski ili poslovni račun poduzeća HR5124810001125001212.

U drugom dijelu obrasca BON – 2 nalaze se podaci o solventnosti poduzeća u čijem sklopu od osam stavki kao prva stavka stoji stanje sredstava na računu na dan sastavljanja obrasca koja za poduzeće Tim – putevi d.o.o. na dan 22.1.2014. godine iznosi 0,00 kn. Taj iznos je trenutačni podatak i ne mora mnogo značiti za ocjenu platne sposobnosti poduzeća, no mala ili nikakva sredstva na računu kao u ovom slučaju upućuju na detaljno ispitivanje tog stanja.

Druga stavka je ukupno nepodmirene obveze na dan sastavljanja obrasca koje iznose 49.788,89 kn za poduzeće Tim - putevi d.o.o. S obzirom da poduzeće ima nepodmirene obveze to upućuje na zaključak kako je račun poduzeća blokiran i iznos od 49.788,89 kn pokazuje visinu blokade. Postojanje ove stavke može predstavljati prijeteću nesposobnost plaćanja, što znači i opasnost od stečaja, te veliku rizičnost poslovanja s takvim poduzećem.

Treća stavka koja daje podatke o solventnosti je ukupni iznos svih primitaka u prethodnih 30 dana koja za poduzeće Tim – putevi iznosi 10.397,70 kn. Ovaj podatak može biti koristan ako se usporedi s prosječnim tekućim obvezama za mjesec dana i prosječnim mjesečnim primicima, ali taj podatak nije vidljiv u obrascu BON – 2.

Prosječno stanje na računu u prethodnih 30 dana je četvrta stavka te iznosi 0,01 kn. Taj podatak je mnogo korisnija informacija od trenutačnog stanja računa, jer bolje pokazuje sposobnost plaćanje tokom proteklih 30 dana.

Peta stavka je iznos odobrenog okvirnog kredita koji je za poduzeće Tim – putevi d.o.o. 0,00 kn. Iznos odobrenog okvirnog kredita povećava financijski potencijal tekućih plaćanja. Okvirni kredit predstavlja ugovor s bankom u svrhu mogućnosti klijent da može potrošiti više novca nego što ima na računu, ali do odobrene svote za koju ga banka kreditira. Ovaj kredit s jedne strane je dobar jer ublažava kratkotrajne poteškoće u plaćanju, dok s druge strane može biti problematičan ako se klijent zaduži iznad svojih mogućnosti.

Kao šesta stavka nalazi se broj dana neprekidne blokade računa koja je ujedno i najznačajniji podatak kojeg se može očitati s obrasca BON – 2 i za poduzeće Tim – putevi d.o.o. iznosi 64 dana. Samom činjenicom da se u poduzeću pojavila blokada može postojati nagovještaj prijetnje nesposobnosti plaćanja, te je poslovanje s takvim poduzećem rizično. Pošto je neprekidna blokada duža od 30 dana (64 > 30) u teoriji se smatra da s takvim poduzećem ni u kojem slučaju se ne smije poslovati jer ima jedan od razloga za pokretanje stečaja.

Sedma stavka je također važan podatak, broj dana blokade računa u proteklih 6 mjeseci koji je za poduzeće Tim – putevi d.o.o. jednak broju dana neprekidne blokade računa, odnosno 64 dana. Ovaj podatak je važan jer pokazuje opće kretanje sposobnosti plaćanja u dužem vremenskom razdoblju.

I posljednja stavka ili podatak koji se nalazi na obrascu BON – 2 je broj zaposlenih koji se u poduzeću Tim – putevi d.o.o. odnosi na 4 radnika.

Tablica 4: Shema obrasca BON – 2 na dan 19.06.2015.

Obrazac BON-2

INFORMACIJA O SOLVENTNOSTI NA dan 19.06.2015

I. OPĆI PODACI O POSLOVNOM SUBJEKTU

Naziv poslovnog subjekta: **TIM-PUTEVI DOO**
Sjedište i adresa: 21262 GRUBINE, VUKOVARSKA 8
Matični broj/OIB: 2523027 / HR39620744214
Transakcijski račun: HR5124810001125001212
Partije: HR5124810001125001212

II. PODACI O SOLVENTNOSTI

1. Stanje sredstava na računu na dan sastavljanja obrasca:	4.265,29
2. Ukupno nepodmirene obveze na dan sastavljanja obrasca:	0,00
3. Ukupni iznos svih primitaka u prethodnih 30 dana:	147.260,75
od toga kompenzacije:	0,00
4. Prosječno stanje na računu u prethodnih 30 dana:	51.318,06
5. Iznos odobrenog okvirnog kredita:	0,00
6. Broj dana neprekidne blokade računa:	0
7. Broj dana blokade računa u proteklih 6 mjeseci:	0
8. Broj zaposlenih:	4

Podaci pod rednim brojem 6. i 7. dobiveni su iz Financijske Agencije te Kreditna banka Zagreb d.d. ne snosi odgovornost za njihovu ispravnost.

Podaci o solventnosti izdaju se uz suglasnost poslovnog subjekta – vlasnika računa, a korisnik je iste dužan čuvati kao poslovnu tajnu. Kreditna Banka Zagreb d.d. isključuje se od svake odgovornosti koja može nastati korištenjem i/ili zlouporabom ovih podataka.

U Zagrebu, 19.06.2015

Pečat i potpis ovlaštene osobe

KREDITNA BANKA ZAGREB d.d.

Izvor: Interni materijali poduzeća Tim – putevi d.o.o.

U **Tablici 4** vidljiv je obrazac BON – 2 koji se odnosi na informacije o solventnosti na dan 19. lipnja 2015. godine. Znajući da se obrazac dijeli na dva dijela, odnosno prvi dio opći podaci o poslovnom subjektu i drugi podaci o solventnosti. Nije potrebno posebno pojašnjavati opće podatke o poslovnom subjektu, s obzirom da su oni jednaki i već objašnjeni u analizi obrasca BON – 2 na dan 22. siječnja 2014. godine, tj. u pojašnjenju Tablice 3.

Podaci o solventnosti za prvu stavku imaju stanje sredstava na računu na dan sastavljanja obrasca koji iznose 4.265,29 kn za poduzeće Tim – putevi d.o.o. Kao što je rečeno to je trenutačni podatak o sredstvima na računu, te ne znači mnogo za ocjenu platne sposobnosti. Stanje sredstava na računu veće od tekućih obveza upućuje na sposobnost za plaćanje.

Druga stavka su ukupno nepodmirene obveze na dan sastavljanja obrasca koje za poduzeće Tim – putevi d.o.o. iznosi 0,00 kn što znači da račun poduzeća nije blokiran i u odnosu na podatke iz obrasca prethodne godine to je odlično.

Treća stavka je ukupni iznos svih primitaka u prethodnih 30 dana koja iznosi 147.260,75 kn za poduzeće Tim – putevi d.o.o. Već je spomenuto da ovaj podatak može biti informativan ako se usporedi s prosječnim tekućim obvezama za mjesec dana, te prosječnim mjesečnim primicima, kao i da taj podatak nije moguće vidjeti u obrascu BON – 2. Od ukupnog iznosa svih primitaka odvojeno se prikazuju primici po osnovi kompenzacija, cesija i slično.

Kao četvrta stavka drugog dijela obrasca, odnosno podacima o solventnosti nalazi se podatak o prosječnom stanju na računu prethodnih 30 dana koji iznosi 51.318,06 kn za ovo poduzeće i predstavlja informativniji podatak od trenutačnog stanja na računu poduzeća.

Iznos odobrenog okvirnog kredita je peta stavka obrasca i vidljivo je kako poduzeće Tim – putevi d.o.o. nema odobrenog okvirnog kredita. Taj podatak o iznosu odobrenog okvirnog kredita vjerovnika navodi da detaljnije ispita kako bi to utjecalo na likvidnost poduzeća, što nije potrebno za poduzeće Tim – putevi d.o.o. s obzirom da nema okvirnog kredita.

Šesta stavka je broj dana neprekidne blokade računa koji je za Tim – putevi d.o.o. 0, što znači da nema nijedan dan neprekidne blokade računa i što ukazuje na poboljšanje poslovanja poduzeća s obzirom da je u obrascu iz prethodne godine na dan sastavljanja obrasca taj broj dana bio 64. Osim što je postojao broj dana neprekidne blokade računa on je bio veći od 30 što prema teoriji znači da se s tim poduzećem izbjegne poslovanje.

Sedma stavka obrasca je broja dana blokade računa u proteklih 6 mjeseci što je također za poduzeće Tim – putevi d.o.o. u obrascu BON – 2 na dan sastavljanja u 2015. godini 0. U praksi se upozorava se na to da je stvarna nesposobnost plaćanja sigurno veća, jer u evidencijama nema naloga za plaćanje dospjelih obveza, koje naloge dužnik po pravilu nije obvezan podnositi ako nema pokrića na računu.

Posljednja osma stavka odnosi se na broj zaposlenih u poduzeću koji se nije mijenjao u odnosu na obrazac iz prethodne godine u siječnju, odnosno broj zaposlenih unutar poduzeća Tim – putevi d.o.o. je 4 prema obrascu BON – 2 na dan 19. lipnja u 2015. godini.

4. ZAKLJUČAK

Analiza financijskih izvještaja provodi se sa svrhom uvida u ekonomsku i financijsku snagu, uspješnosti i sigurnost poslovanja poduzeća. Kao podloga za analizu koriste se temeljni financijski izvještaji i to bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala, te bilješke uz financijske izvještaje.

Unutar temeljnih financijskih izvještaja korisnici pronalaze najvažnije i najznačajnije informacije koje su im potrebne za uspješno poslovanje poduzeća s ciljem donošenja kvalitetnih odluka i odlučivanja za daljnje poslovanje tog poduzeća. Međutim, sami financijski izvještaji ne govore mnogo o stanju poduzeća. Upravo zbog toga korisnici financijskih izvještaja koriste određene metode ili postupke analize financijskih izvještaja ovisno o tome što žele znati o poslovanju poduzeća.

U ovom radu na primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o. kojem je osnovna djelatnost gradnja cesta i autocesta, kroz analizu financijskih izvještaja proučena je likvidnost i solventnost poduzeća u 2014. i 2015. godini pomoću pokazatelja i to upravo pokazatelja likvidnosti i solventnosti, te obrasca BON – 2 koji nam daje podatke o solventnosti na točno određen dan. Poduzeća u svojem poslovanju teže očuvanju solventnosti i likvidnosti odnosno sposobnosti da podmiruju svoje obveze kako u kratkom tako i u dugom roku.

Pokazatelji likvidnosti poduzeća Tim – putevi d.o.o. koji spadaju u skupinu mjera utemeljenih na odnosu tekuće aktive i tekuće pasive, odnosno tekući odnos, brzi odnos i radno raspoloživ kapital su iznad minimalnih vrijednosti u obje analizirane godine. Dakle, zadovoljavajući su i ukazuju na sposobnost poduzeća da svoje kratkoročne obveze podmiri u roku. Druga skupina pokazatelja likvidnosti, mjere koje pokazuju mogućnost pretvaranja aktive u novac u koje spadaju broj obrtaja zaliha za koje na primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o. nije bilo moguće izračunati vrijednosti jer ovo poduzeće posluje principom „Just in time“. I drugi pokazatelj te skupine prosječno vrijeme naplate potraživanja koji zahtjeva što manju vrijednost, vidljivo je kako poduzeću Tim – putevi d.o.o. treba dosta vremena da naplati potraživanja što se čak pogoršalo u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu i što nije poželjno, te ukazuje na negativan trend.

Pokazatelji solventnosti poduzeća Tim – putevi d.o.o. za 2014. i 2015. godinu su zadovoljavajući kod omjera dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala, omjera duga i glavnice, odnosa pokrića kamata, te stupanja zaduženosti za koje su izračunate vrijednosti

pokazatelja veće od traženih, odnosno idealnih iskustvenih ili teorijskih vrijednosti. Što se tiče dugoročnih obveza poduzeće ih nema u obje analizirane godine stoga to ne dovodi u pitanje sposobnost poduzeća da podmiri dugoročne obveze na vrijeme, dok stupanj zaduženosti iako je zadovoljavajući ukazuje na povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan dug je manju od ukupne glavnice u obje godine što je vidljivo izračunom pokazatelja omjer duga i glavnice, no i taj pokazatelj kao i stupanj zaduženosti u 2015. godini se pogoršao, odnosno povećao u odnosu na prethodnu godinu što upozorava na mogućnost nastavka takvog trenda i u budućnosti poslovanja poduzeća. Za razliku od ova četiri pokazatelja solventnosti koji su zadovoljavajući za poduzeće Tim – putevi d.o.o., odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice je ispod minimalnih vrijednosti, odnosno nezadovoljavajući za Tim – putevi d.o.o. i to u obje analizirane godine.

Obrazac BON – 2 daje informacije o solventnosti poduzeća na točno određeni datum ili dan kada je obrazac sastavljen, tako kod poduzeća Tim – putevi d.o.o. za gradnju cesta i autocesta na temelju obrasca BON – 2 za 2014. godinu na dan 22. siječnja, te 2015. godinu na dan 19. lipnja vidimo poboljšanje tih podataka u lipnju 2015. godine u odnosu na prethodno sastavljen obrazac u siječnju 2014. godine. Dakle, najvažnije bi bilo istaknuti promjenu nepodmirenih obveza kojih na dan sastavljanja obrasca u 2015. godini nije bilo, te povećanje ukupnog iznosa primitaka i nepostojanje neprekidne blokade računa u odnosu na dan kada je sastavljen obrazac BON – 2 za 2014. godinu.

Provedenom analizom na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o. uz pomoć pokazatelja likvidnosti i solventnosti, te bonitetnih informacija obrasca BON – 2 koji nam daje informacije o solventnosti izvodi se zaključak kako je poslovanje poduzeća Tim – putevi d.o.o. uglavnom likvidno i solventno.

LITERATURA

Knjige:

1. Belak, V. (1995.): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb.
2. Belak V. (2002.): Osnove profesionalnog računovodstva, Tiskara GRAF FORM, Split.
3. Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb.
4. Grubišić, D. (2013.): Poslovna ekonomija, Ekonomski fakultet u Splitu, Split.
5. Skupina autora, (2008.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.
6. Vujević, I. (2006.): Analiza financijskih izvještaja, ST – tisak, Split.
7. Zelenika, R. (2000.): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog dijela, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka.
8. Žager, K., Žager, L. (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.

Pravilnik / Zakon:

1. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine, br. 78/2015., 86/2015.
2. Zakon o računovodstvu, Narodne novine, br. 78/2015., 134/2015., 120/2016.

Izvori s Interneta:

1. http://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/timputevi/Detaljno/115893

POPIS TABLICA

1. Tablica 1: Shema bilance, str. 8.
2. Tablica 2: Shema račun dobiti i gubitka, str. 10.
3. Tablica 3: Shema obrasca BON – 2 na dan 22.1.2014., str. 28.
4. Tablica 4: Shema obrasca BON – 2 na dan 19.6.2015., str. 31.

SAŽETAK

Cilj ovog istraživanja je analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Tim – putevi d.o.o. čija je osnovna djelatnost gradnja cesta i autocesta, kako bi se utvrdila likvidnost i solventnost tog poduzeća u razdoblju od dvije godine što je obuhvaćeno ovim radom. Dakle, to sadrži 2014. te 2015. godinu poslovanja poduzeća.

Analiza godišnjih financijskih izvještaja u svrhu utvrđivanja likvidnosti i solventnosti poduzeća Tim – putevi d.o.o. provedena je pomoću pokazatelja likvidnosti i solventnosti, te obrasca BON – 2. Na temelju provedene analize pokazateljima likvidnosti utvrđuje se da su svi zadovoljavajući, osim naznake na prosječnom vremenu naplate potraživanja za kojeg se može reći da je loš i to zbog pogoršanja u odnosu na prethodno razdoblje.

Pokazatelji solventnosti zadovoljavajući su kada se gledaju stupanj zaduženosti poduzeća, količina dugoročnih obveza, odnos duga i glavnice, te odnos pokrića kamata. Dok je odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice nezadovoljavajući, tj. ispod minimalnih vrijednosti u obje analizirane godine. No, ipak može se donijeti zaključak kako je poslovanje poduzeća Tim – putevi d.o.o. uglavnom likvidno i solventno.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, likvidnost, solventnost, BON – 2.

SUMMARY

The aim of this study is to analyze the financial statements in the case of company Tim - putevi Ltd. whose main activity is the construction of roads and highways, in order to determine the liquidity and solvency of that company for a period of two years which is covered in this paper. So, it contains 2014 and 2015 business enterprises.

The analysis of annual financial reports in order to determine the liquidity and solvency of the company Tim - putevi Ltd. is conducted by the use of liquidity and solvency and BON - 2. Based on the analysis of liquidity ratios is determined that all are satisfactory, except for the indication of the average time collection rate that it can be said that the bad due to deterioration in comparison to the previous period.

Solvency indicators are satisfactory when watching level of indebtedness of the company, the amount of long-term liabilities, the ratio of debt and equity, and the ratio of interest coverage. While the relationship of fixed assets and equity unsatisfactory, i.e. below the minimum values in both analyzed years. Still, one can reach a conclusion that the company's business Tim - putevi Ltd. mostly liquid and solvent.

Keywords: analysis of financial statements, liquidity, solvency, BON – 2.